

УДК 614.84

ОБ'ЄКТИ ПІДВИЩЕНОЇ НЕБЕЗПЕКИ: УПРОВАДЖЕННЯ ВДОСКОНАЛЕНИХ ПІДХОДІВ ДО ЇХ ІДЕНТИФІКАЦІЇ

<https://doi.org/10.33269/nvcs.2023.1.83-91>

Бойко О. А., ORCID iD 0000-0002-1404-996X

E-mail: oxiukr@ukr.net

Інститут державного управління та наукових досліджень з цивільного захисту, Україна

ІНФОРМАЦІЯ ПРО АНОТАЦІЮ
СТАТТЮ

Надійшла до редакції:

18.04.2023

Пройшла рецензування:

09.05.2023

КЛЮЧОВІ СЛОВА:

цивільний захист,
об'єкти підвищеної
небезпеки,
ідентифікація, пожежна
безпека, законодавство
Європейського Союзу.

В умовах дії воєнного стану актуальною залишається проблема зниження ризику аварій на об'єктах підвищеної небезпеки та імплементації національного законодавства у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки, до норм законодавства Європейського Союзу, де основна увага зосереджена на об'єктах, аварії на яких можуть мати катастрофічні наслідки. Проаналізовано дослідження вітчизняних науковців з питань безпеки об'єктів підвищеної небезпеки та методів їх ідентифікації. Переважна їх більшість ґрунтується на чинній нормативній базі відповідного періоду. Зміни в національному законодавстві, що відбуваються останнім часом, зокрема у зв'язку з імплементацією до вимог Директиви Севезо III, поставили ряд проблемних питань в контексті формування вдосконалених підходів до питань безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, вдосконалення порядку ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та їх обліку, страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно аваріями на об'єктах підвищеної небезпеки тощо. Під час підготовки статті використано метод теоретичних досліджень, складовими яких є аналітичні дослідження та метод експертної оцінки. Встановлено основні етапи проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки, визначення 1, 2 та 3 класів об'єктів підвищеної небезпеки. Вказується на спрощення ведення реєстру об'єктів підвищеної небезпеки внаслідок його цифровізації. Тема статті є актуальною та відзначається новизною дослідження, враховуючи наукові спроби аналізу впровадження вдосконалених підходів до ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки в Україні. Визначено напрями подальших досліджень у сфері безпеки об'єктів підвищеної небезпеки, формування політики запобігання аваріям на об'єктах підвищеної небезпеки 1 або 2 класу, її змісту, порядку розроблення, перегляду, а також оцінки ефективності, розроблення й затвердження планів локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків, вдосконалення нормативно-правової бази, розв'язання проблем, пов'язаних із ідентифікацією об'єктів підвищеної небезпеки, веденням їх обліку, страхуванням у сфері цивільного захисту, навчанням та підвищенням кваліфікації фахівців, відповідальних за ведення обліку об'єктів підвищеної небезпеки.

Постановка проблеми. В умовах дії воєнного стану особливо гостро постають питання оперативного реагування на надзвичайні ситуації, зокрема пожежі, та ефективної ліквідації їх наслідків. Це підтверджується статистикою дій за призначенням органів та підрозділів ДСНС у 2022 році: здійснено

75 тис. 215 виїздів на ліквідацію наслідків обстрілів населених пунктів, під час бойових дій зруйновано та пошкоджено близько 169 тис. об'єктів інфраструктури. В населених пунктах та на об'єктах суб'єктів господарювання зафіксовано 80 тис. 654 пожежі, що на 1,5% більше порівняно з 2021 роком. На об'єктах, на

яких здійснюється державний нагляд (контроль), виникло 2 тис. 790 пожеж (+ 68, 7%) [1].

Нині суттєво змінюється законодавство України щодо об'єктів підвищеної небезпеки (далі – ОПН), зокрема згідно із Законом України «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки» від 15 липня 2021 року № 1686-IX із чинного на той час законодавства вилучено термін «потенційно-небезпечний об'єкт», уточнено чинні та введено низку нових понять, визначено, що ДСНС здійснює координацію дій інших органів з метою попередження надзвичайних ситуацій, а також спрямовує аварійне оповіщення та інформацію у разі транскордонного впливу аварії на ОПН в іншій країні. Ця норма визначена як двостороння [2].

Найбільше змін щодо об'єктів підвищеної небезпеки, які набрали чинності з 6 серпня 2022 року, внесено до Кодексу цивільного захисту України [3].

Змінено підходи до проведення ідентифікації ОПН, скасовано декларації безпеки на ОПН, натомість оператори ОПН 1 та 2 класу зобов'язані самостійно визначати і затверджувати політику запобігання аваріям на цих об'єктах, розробляти звіт про заходи безпеки на ОПН, впорядковано процедуру ведення обліку ОПН та ведення Державного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки.

У статті аналізуються ці та інші питання, розглядаються протиріччя, які існують у перехідний період.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Питання безпеки на ОПН досліджувались в таких роботах вітчизняних науковців.

О. Григоренко, Ю. Ключка та С. Гарбуз дослідили питання класифікації об'єктів підвищеної небезпеки з урахуванням імплементації Директиви Севезо III на території України та провели порівняння кількості ОПН в країнах – членах ЄС, оцінку параметрів надзвичайної ситуації, можливої на

об'єктах з наявністю ємностей зі стиснутим природним газом [4].

Пріоритети формування реєстру об'єктів критичної інфраструктури та порядку їх обліку досліджував С. Іванюта. Він окреслив пріоритетні напрями діяльності Кабінету Міністрів України, інших органів влади щодо відпрацювання заходів із законодавчого та організаційного забезпечення формування Реєстру об'єктів критичної інфраструктури і порядку їх обліку [5].

Заслуговує на увагу дослідження О. Яцухю, М. Зорею та І. Мохнатком питань ідентифікації потенційно небезпечних об'єктів України на засадах ризик-орієнтованого підходу. На наш погляд, ризик-орієнтований підхід може бути використаний і в нових умовах роботи з ОПН, зокрема в напрямі їх ідентифікації [6].

Один із авторів законопроекту від 15.07.2021 № 1686-IX Т. Поліщук у своєму дослідженні наголошує на питаннях упорядкування процедури ідентифікації ОПН, встановлення вимог до ОПН залежно від їх класу, а не однакових, як раніше, скасування декларації безпеки ОПН та визначення і затвердження політики запобігання аваріям на цих об'єктах. Вказується на факт визначення Законом України порядку дій у разі виникнення аварії на ОПН [7].

Деякі питання визначення категорії техногенної небезпеки об'єктів господарської діяльності під час виконання комплексних судових пожежно-технічних та інженерно-екологічних експертиз досліджували Р. Гусейнов, Ю. Панчук та І. Рябікін [8].

В. Андрейцев вивчав суб'єктний склад та деякі господарсько-правові аспекти діяльності, пов'язаної з ОПН. Досліджено законодавство України у сфері визнання суб'єктів господарської діяльності, пов'язаної з ОПН, уточнено визначення таких об'єктів, наведено характеристики суб'єктного складу діяльності, пов'язаної з ОПН [9].

Послідовність ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та страхування

відповідальності за завдану шкоду під час їх експлуатації досліджували Р. Романюк, В. Маховський та О. Крюковська. Ця тема стає все більш актуальною, зокрема в контексті запровадження страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно аваріями на ОПН [10].

Розвиток методичного забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів критичної інфраструктури (на прикладі США) вивчали Б. Леонов, Р. Шостак та В. Серьогін. На базі аналізу позитивного американського досвіду запропоновано заходи з удосконалення методичного забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів критичної інфраструктури України [11].

Більшість авторів за результатами проведених досліджень пропонували внесення змін та доповнень до чинного Закону України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 року № 2245–III та інших законодавчих актів з метою приведення законодавства України у сфері безпеки ОПН у відповідність із законодавством Європейського Союзу та сприяння мінімізації збитків від надзвичайних ситуацій.

Водночас слід зауважити, що переважна більшість проаналізованих досліджень вітчизняних науковців ґрунтується на чинній на той час нормативній базі з питань ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки, зокрема вимогах постанови Кабінету Міністрів України від 11.07.2002 № 956 «Про ідентифікацію та декларування безпеки об'єктів підвищеної небезпеки», яка втратила чинність.

Саме на питаннях практичного впровадження нових підходів до ідентифікації ОПН, внесення змін до чинного законодавства наголошено у цьому дослідженні.

Формулювання цілей дослідження. Проведення аналізу теоретичних досліджень питань безпеки на об'єктах підвищеної небезпеки та імплементації національного законодавства до стандартів

Європейського Союзу. Дослідження нових підходів до ідентифікації ОПН, визначення політики запобігання аваріям на ОПН, розв'язання наявних протиріч в цьому напрямі діяльності.

Методи дослідження. Під час дослідження нових підходів до проведення ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки використано метод теоретичних досліджень, складовими яких є аналітичні дослідження та метод експертної оцінки.

Виклад основного матеріалу дослідження. Останнім часом все більшої актуальності набуває проблема зниження ризику аварій на ОПН та імплементації національного законодавства у сфері діяльності, пов'язаної з ОПН, до норм законодавства Європейського Союзу.

Закон України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» від 18 січня 2001 року № 2245–III розроблявся з урахуванням вимог Директиви Ради 96/82/ЄС від 9 січня 1996 року і надалі до нього також вносилися відповідні зміни [12].

До прийняття змін до чинного законодавства в Україні здійснювався облік як близько 26 тис. потенційно небезпечних об'єктів, так і 9 тис. об'єктів підвищеної небезпеки. Цей облік відзначався громіздкістю, розбіжностями, суттєво відрізнявся підходами до його ведення з тими, які використовуються в країнах Європейського Союзу.

Для порівняння наведемо дані про кількість промислових об'єктів, які підлягають декларуванню безпеки у деяких країнах Європейського Союзу (табл. 1).

Аналіз даних, наведених у табл. 1, та порівняння їх із кількістю ОПН на території України показує, що в країнах ЄС кількість ОПН у десятки разів менша. Це пояснюється особливостями нормативно-правової бази, раніше прийнятої в Україні для ідентифікації ОПН, якою передбачено визначення порогових мас небезпечних речовин з урахуванням відстаней до елементів селитебної території або промислових об'єктів.

Таблиця 1 – Кількість об'єктів, які підлягають декларуванню безпеки у деяких країнах ЄС, та їх частка серед об'єктів промисловості

Параметр	Країна-член ЄС									
	Бельгія	Данія	ФРН	Греція	Іспанія	Франція	Італія	Нідерланди	Фінляндія	Швеція
Кількість об'єктів, які підлягають декларуванню безпеки	137	23	815	108	216	626	474	174	80	133
Частка, серед об'єктів промисловості, %	4	1	26	3	7	19	14	5	2	4

Джерело: [4]

Ухваленою 4 липня 2012 року Директивою Севезо III розширено перелік підприємств, об'єктів і видів діяльності, на які не поширюється її дія (військові підприємства; об'єкти видобувних галузей промисловості; транспортування небезпечних речовин, зокрема магістральними трубопроводами; морська розвідка і розробка корисних копалин, включаючи вуглеводні; зберігання газу на підводних морських майданчиках і майданчиках, на яких проводять розвідку та розробку корисних копалин; звалища відходів, включаючи підземне зберігання відходів тощо) [13].

Визначення терміна «об'єкт підвищеної небезпеки» наведено в Законі України «Про об'єкти підвищеної небезпеки» – це єдиний майновий комплекс підприємства, що включає будь-які будівлі, виробництва (цехи, відділення, виробничі дільниці), окреме обладнання та джерела небезпеки, розташовані в межах території такого об'єкта, який за результатами ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки вважається об'єктом підвищеної небезпеки відповідного класу [12].

Порядок розроблення та погодження документів на ОПН наведено на рис. 1.

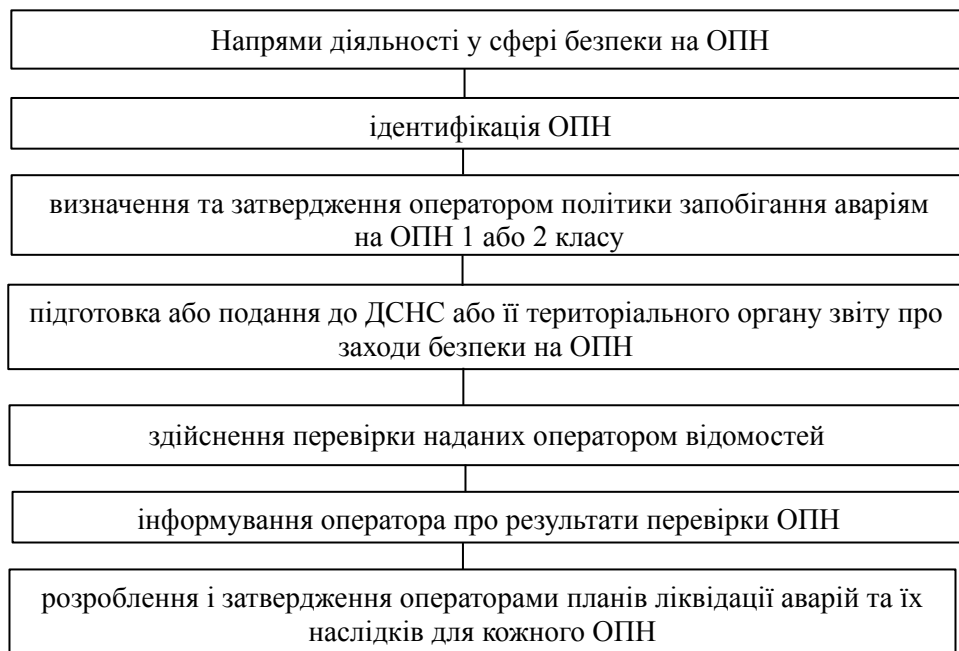

Рисунок 1 – Порядок розроблення та погодження документів на ОПН

Розроблено автором

Згідно із Законом України від 15.07.2021 № 1686-IX скасовано декларації

безпеки на ОПН, натомість оператори ОПН 1 та 2 класу самостійно визначають

та затверджують політику запобігання аваріям на цих об'єктах і надають їй ДСНС, а також готують і надають звіт про заходи безпеки на об'єктах, які вони експлуатують. Оператори також розробляють плани локалізації й ліквідації аварій та їх наслідків для кожного свого ОПН. Такі плани переглядаються не рідше ніж раз на три роки.

Слід підкреслити, що ідентифікація об'єкта підвищеної небезпеки – це процедура, за результатами виконання якої об'єкт підвищеної небезпеки вважається об'єктом підвищеної небезпеки відповідного класу [12].

Важливим етапом вдосконалення національного законодавства стосовно ОПН стало ухвалення постанови Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 № 1030 «Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки», якою, зокрема, приведено у відповідність із законодавством Європейського Союзу нормативи порогових мас небезпечних речовин і процедуру ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки [14].

Затвердженим Порядком ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та ведення їх обліку (далі –

Порядок) визначено процедуру віднесення об'єктів, в яких використовується, переробляється, виготовляється, транспортується, зберігається одна або декілька небезпечних речовин, до ОПН відповідного класу.

Ідентифікація ОПН проводиться з метою оцінювання впливу небезпеки від небезпечних речовин на здоров'я людини, об'єкти інфраструктури та навколишнє природне середовище. Наведено визначення таких термінів, як «державний електронний реєстр об'єктів підвищеної небезпеки», «категорія небезпеки», «клас небезпеки небезпечної речовини» («клас небезпечної речовини»), «повідомлення про результати ідентифікації об'єкта підвищеної небезпеки».

У Порядку зазначено, що ідентифікація ОПН проводиться юридичними або фізичними особами-підприємцями стосовно об'єктів, які перебувають у їх власності або користуванні. Ідентифікація ОПН стосовно об'єктів, які проєктуються, проводиться замовником будівництва.

Можна виокремити основні етапи проведення ідентифікації ОПН, які наведені на рис. 2.

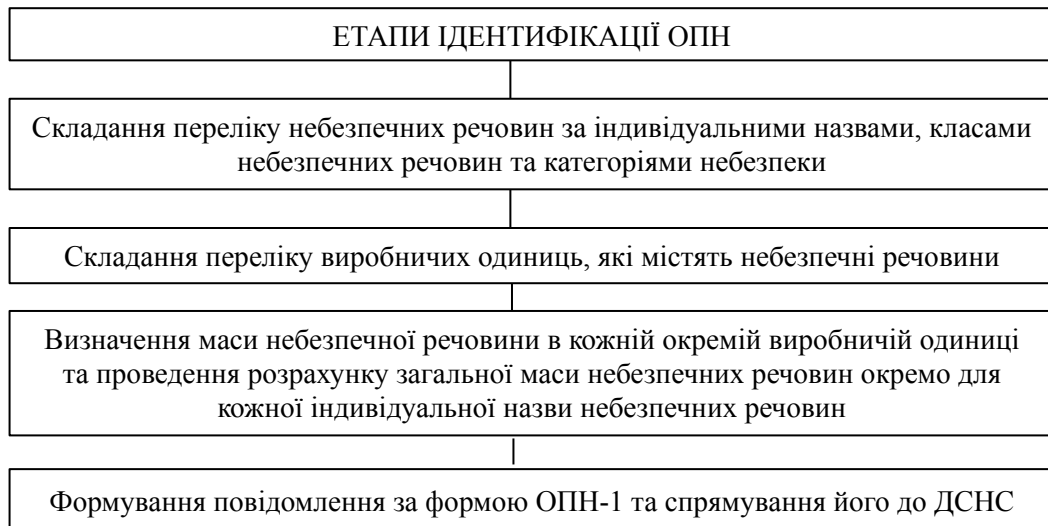

Рисунок 2 – Етапи проведення ідентифікації ОПН

Нині запроваджено розподіл ОПН на три класи відповідно до чинного законодавства з метою розмежування вимог з урахування класу небезпеки та встановлення конкретних вимог до

Розроблено автором кожного класу ОПН. Такий підхід дає змогу врахувати вимоги Директиви Севезо III не тільки для об'єктів, аварія на яких може становити значну загрозу, у тому числі на транскордонному рівні

(1 і 2 класи ОПН), а й враховувати вимоги національного законодавства для об'єктів, на яких можуть виникнути значні аварії, що можуть загрожувати безпеці населення на території України (3 клас).

Імплементація в зазначеній постанові вимог Директиви Севезо III за попередніми розрахунками допоможе

зменшити кількість підприємств на території України, що підпадають під контроль за загрозами небезпек, до 15% від кількості таких об'єктів на час внесення змін до чинного законодавства.

Належність об'єктів до ОПН відповідного класу наведено на рис. 3.

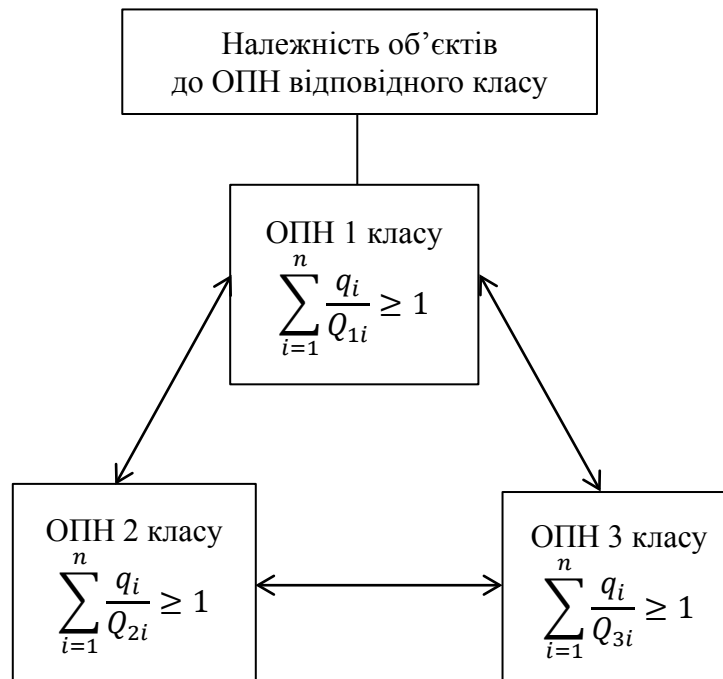

Рисунок 3 – Належність об'єктів до ОПН відповідного класу

Узагальнено автором

У наведених на рис. 3 формулах: q_i – маса окремої небезпечної речовини за індивідуальною назвою або класом небезпечної речовини (категорією небезпеки) відповідно до табл. 1 або 2 додатка 1 до Порядку, а відповідно Q_{1i} , Q_{2i} та Q_{3i} – порогова маса окремої небезпечної речовини за індивідуальною назвою або класом небезпечної речовини (категорією небезпеки) відповідно для ОПН 1, 2 та 3 класу визначена в табл. 1 або 2 додатка 1 до Порядку [14].

Деякі питання забезпечення безпеки на ОПН врегульовані виданням наказів МВС України від 21.02.2023 № 114 «Про затвердження Порядку розроблення звіту про заходи безпеки на об'єкті підвищеної небезпеки» (zareestrovano v Min'yosti

08.03.2023 за № 417/39473) та від 21.02.2023 № 115 «Про затвердження Порядку розроблення політики запобігання аваріям на об'єкті підвищеної небезпеки» (zareestrovano v Min'yosti 08.03.2023 за № 416/39472).

На етапі вирішення перебувають питання ведення обліку ОПН. Раніше облік потенційно небезпечних об'єктів здійснювався Департаментом страхового фонду документації Державної архівної служби України, а ОПН – як Державною службою України з питань праці, так і Державною службою України з надзвичайних ситуацій.

На сьогодні завдання ведення обліку ОПН та ведення Державного реєстру ОПН

покладено на Державну службу України з надзвичайних ситуацій.

На наш погляд, потребує вивчення досвід діяльності експертно-технічних центрів Державної служби України з питань праці, які раніше забезпечували проведення експертної оцінки стану ОПН.

Як відомо, в Україні здійснено перехід надання державних послуг у цифровому вигляді. Однак нині немає нормативно-правової бази щодо ведення Державного електронного реєстру ОПН.

Державний електронний реєстр ОПН – це інформаційно-комунікаційна система, що створюється відповідно до вимог Закону України «Про публічні електронні реєстри», держателем якої є ДСНС, та яка забезпечує збирання, накопичення, захист, облік, відображення, оброблення реєстрових даних та надання реєстрової інформації, а також електронну взаємодію між фізичними та юридичними особами, державними органами, органами місцевого самоврядування з метою отримання визначеної законодавством інформації у сфері діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки [14].

Значний комплекс питань, які підлягають вирішенню у перехідний період, пов'язані також зі страхуванням у сфері цивільного захисту, цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно аваріями на ОПН тощо [15].

Висновки та напрями подальших досліджень. За результатами проведеного аналізу робимо висновок щодо прогресивного значення запровадження в Україні вдосконалених підходів до ідентифікації ОПН, внесення подальших змін до національного законодавства з питань ОПН.

Зазначене також сприяє подальшому співробітництву України з Європейським Союзом у сфері протидії транскордонним надзвичайним ситуаціям, напрацюванню ефективного механізму координації між ДСНС та державами-членами

Європейського Союзу в боротьбі з наслідками аварій та надзвичайних ситуацій, які мають транскордонний вплив, розвитку співробітництва з Механізмом цивільного захисту Європейського Союзу в контексті підписання 20 квітня 2023 року Угоди про вступ України до цієї системи міжнародної координованої оперативної допомоги під час надзвичайних ситуацій.

Виконання пункту 28 плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік, в якому ДСНС визначено завдання запровадження до липня 2023 року Державного електронного реєстру об'єктів підвищеної небезпеки, зокрема з використанням програмного засобу «Гід з державних послуг», забезпечить від втручання контролюючого органу в процес автоматичного обрахування показників небезпеки під час проведення ідентифікації ОПН. Унаслідок виконання зазначеного завдання з'являться також додаткові адміністративні послуги щодо: віднесення об'єкта до ОПН відповідного класу з присвоєнням відповідного номера в Державному електронному реєстрі ОПН; виключення ОПН з Державного електронного реєстру ОПН [16].

У контексті важливості питань оперативного та ефективного реагування на надзвичайні ситуації надалі напрямами досліджень є вдосконалення механізму визначення та затвердження політики запобігання аваріям на ОПН 1 або 2 класу; її змісту, порядку розроблення, перегляду, а також оцінки ефективності; розроблення і затвердження планів локалізації і ліквідації аварій та їх наслідків для кожного ОПН; запровадження страхування цивільної відповідальності суб'єктів господарювання за шкоду, яку може бути заподіяно аваріями на ОПН; вжиття комплексу заходів для досягнення необхідного зниження пожежних ризиків від найбільш небезпечних джерел; забезпечення середнього ризику на всій території України на рівні нормативу прийнятного ризику розвинених країн.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Звіт про основні результати діяльності Державної служби України з надзвичайних ситуацій у 2022 році. URL : <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022-ostannia-versiia-1.pdf> (дата звернення : 10.04.2023).
2. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо об'єктів підвищеної небезпеки : Закон України від 15.07.2021 р. № 1686-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-20#n6> (дата звернення : 10.04.2023).
3. Кодекс цивільного захисту України: Закон України від 02.10.2012 р. № 5403-VI. Дата оновлення : 31.03.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> (дата звернення : 10.04.2023).
4. Григоренко О. М., Ключка Ю. П., Гарбуз С. В. Класифікація об'єктів підвищеної небезпеки з урахуванням імплементації Директиви Севезо 3 на території України. *Збірка наукових праць НУЦЗУ*. 2017. № 25. С. 14–21. URL : <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ProblemsOfEmergencies/vol25/grigorenko.pdf>
5. Іванич С. П. Пріоритети формування реєстру об'єктів критичної інфраструктури та порядку їх обліку. *Стратегічні пріоритети*. 2018. № 3–4 (48). С. 26–35.
6. Яцук О. В., Зоря М. В., Мохнатко І. М. Ідентифікація потенційно-небезпечних об'єктів України на засадах ризик-орієнтованого підходу. *Вища освіта України у контексті інтеграції до європейського освітнього простору*. 2022. Т. 89. № (II) 1. С. 79–88. URL : <https://doi.org/10.38014/osvita.2022.89.07>
7. Поліщук Т. В. Закон спрямований на зниження ризику аварії на об'єктах підвищеної небезпеки. *Пожежна та техногенна безпека*. 2021. № 9(96). С. 4–5.
8. Гусейнов Р. Н., Панчук Ю. В., Рябікін І. М. Деякі питання визначення категорії техногенної небезпеки об'єктів господарської діяльності при виконанні комплексних судових пожежно-технічних та інженерно екологічних експертиз. *Теорія та практика судової експертизи і криміналістики*. 2020. Вип. 19. С. 539–549.
9. Андрейцев В. В. Суб'єктний склад діяльності, пов'язаної з об'єктами підвищеної небезпеки: господарсько-правові аспекти. *Економіка та право*. 2019. № 3. С. 39–48. URL : http://nbuv.gov.ua/UJRN/esp_2019_3_5.
10. Романюк Р. Я., Маховський В. О., Крюковська О. А. Послідовність ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки та страхування відповідальності за завдану шкоду при їх експлуатації. *Математичне моделювання*. 2020. № 1 (42). С. 165 – 172.
11. Леонов Б.Д., Шостак Р.М., Серьогін В.С. Розвиток методичного забезпечення антитерористичної захищеності об'єктів критичної інфраструктури (на прикладі США). *Інформація і право*. 2020. № 3(34). С. 88–95.
12. Про об'єкти підвищеної небезпеки : Закон України від 18.01.2001 р. № 2245-III. Дата оновлення: 31.03.2023. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text> (дата звернення : 10.04.2023).
13. Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on the control of major-accident hazards involving dangerous substances, amending and subsequently repealing Council Directive 96/82/EC. URL: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/18/oj> (дата звернення : 10.04.2023).
14. Деякі питання ідентифікації об'єктів підвищеної небезпеки: постанова Кабінету Міністрів України від 13.09.2022 р. № 1030. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2022-%D0%BF#Text> (дата звернення : 10.04.2023).
15. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо перших кроків дерегуляції бізнесу шляхом страхування цивільної відповідальності : Закон України від 06.10.2022 р. № 2655-IX. URL : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2655-20/conv#n24> (дата звернення : 10.04.2023).
16. Про затвердження плану пріоритетних дій Уряду на 2023 рік : розпорядження Кабінету Міністрів України від 14.03.2023 р. № 221-р. URL : <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-priorytetnykh-dii-uriadu-na-2023-rik-221r-140323> (дата звернення : 10.04.2023).

REFERENCES

1. Zvit pro osnovni rezultaty diialnosti Derzhavnoi sluzhby Ukrainy z nadzvychainykh sytuatsii u 2022 rotsi: Retrieved from: <https://dsns.gov.ua/upload/1/6/4/9/3/5/0/publicnii-zvit-2022-ostannia-versiia-1.pdf> [in Ukrainian].
2. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo ob'ektiv pidvyshchenoi nebezpeky: Zakon Ukrainy vid 15.07.2021 r. № 1686 – IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1686-20#n6> [in Ukrainian].
3. Kodeks tsyvilnoho zakhystu Ukrainy: Zakon Ukrayini vid 02.10.2012 № 5403-VI // Baza danih «Zakonodavstvo Ukrayini» / Verhovna Rada Ukrayini. Retrived from : <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/5403-17#Text> [Code of Civil Protection of Ukraine : Law of Protection of Ukraine : dated 02.10.2012 № 5403-VI // Database «Legislation of Ukraine» / The Verkhovna Rada of Ukraine]. (data zvernennia : 08.05.2023) [in Ukrainian].
4. Hryhorenko, O. M., Kliuchka, Yu. P., Harbuz, S. V. (2017) Klyasyfikatsiia ob'ektiv pidvyshchenoi nebezpeky z urakhuvanniam implementatsii Dyrektyvy Sevezo 3 na terytorii Ukrainy. [Classification of objects of increased danger taking into account the implementation of the Sevezo Directive 3 in the territory of Ukraine] *Zbirka naukovykh prats NUTsZU*. P. 14–21. Retrieved from: <https://nuczu.edu.ua/sciencearchive/ProblemsOfEmergencies/vol25/grigorenko.pdf> [in Ukrainian].
5. Ivaniuta, S.P. (2018). Priorytety formuvannia reiestru ob'ektiv krytychnoi infrastruktury ta poriadku yikh obliku. [Priorities of creating a register of critical infrastructure objects and the order of their accounting] *Stratehichni priorytety*. P. 26 – 35.
6. Yatsukh, O. V., Zoria, M. V., Mokhnatko, I. M. (2020). Identyfikatsiia potentsiino-nebezpechnykh ob'ektiv Ukrainy na zasadaakh ryzyk-orientovanoho pidkhodu. [Identification of potentially dangerous objects of Ukraine on the bases risk-oriented approach] *Vyscha osvita Ukrainy u konteksti intehtatsii do yevropeiskoho osvitnoho prostoru*. P. 79–88. Retrieved from: <https://doi.org/10.38014/osvita.2022.89.07> [in Ukrainian].
7. Polishchuk, T. V. (2021). Zakon spriamovanyi na znyzhennia ryzyku avarii na ob'iektakh pidvyshchenoi nebezpeky.[The law is aimed at reducing the risk of accidents at high-risk facilities] *Pozhezhna ta tekhnohenna bezpeka*. P. 4–5[in Ukrainian].
8. Huseinov, R. N., Panchuk, Yu. V., Riabikin, I. M. (2020). Deaki pytannia vyznachennia katehorii tekhnohennoi nebezpeky ob'ektiv hospodarskoi diialnosti pry vykonanni kompleksnykh sudovykh pozhezhno-tekhnichnykh ta inzhenerno ekolohichnykh ekspertyz.[Some issues of determining the category of man-made danger of objects of economic activity during the performance of complex forensic fire-technical and engineering-environmental examinations] *Teoriia ta praktyka sudovoi ekspertyzy i kryminalistyky*. P. 539–549. [in Ukrainian].

9. Andreitsev, V. V. (2019). Subiektivnyi sklad diialnosti, poviazanoi z ob'ektamy pidvyshchenoi nebezpeky: hospodarsko-pravovi aspekty. [Entity composition of activities related to objects of increased danger: economic and legal aspects]. *Ekonomika ta pravo*. P. 39-48. Retrieved from: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ecpr_2019_3_5. [in Ukrainian].
10. Romaniuk R.Ia., Makhovskyi V.O., Kriukovska O.A. Poslidovnist identyfikatsii ob'ektiv pidvyshchenoi nebezpeky ta strakhuvannia vidpovidalnosti za zavdanu shkodu pry yikh ekspluatatsii. Matematychno modeliuвання. 2020. № 1(42). S. 165 – 172. [in Ukrainian].
11. Leonov, B. D., Shostak, R. M., Serohin, V. S. (2020). Rozvytok metodychnoho zabezpechennia antyterrorystychnoi zakhyshchenosti ob'ektiv krytychnoi infrastruktury (na prykladi SSHA). [Development of methodical provision of anti-terrorist protection of critical infrastructure objects (using the example of the USA)]. *Informatsiia i pravo*. P. 88 – 95. [in Ukrainian].
12. Pro ob'ekty pidvyshchenoi nebezpeky: Zakon Ukrainy vid 18.01.2001 r. № 2245-III. Data onovlennia: 31.03.2023. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2245-14#Text> [in Ukrainian].
13. Directive 2012/18/EU of the European Parliament and of the Council of 4 July 2012 on the control of major-accident hazards involving dangerous substances, amending and subsequently repealing Council Directive 96/82/EC. Retrieved from: <https://eur-lex.europa.eu/eli/dir/2012/18/oj> [in English].
14. Deiaki pytannia identyfikatsii ob'ektiv pidvyshchenoi nebezpeky: postanova Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 13.09.2022 r. № 1030. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1030-2022-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
15. Pro vnesennia zmin do deiakyykh zakonodavchykh aktiv Ukrainy shchodo pershykh krokiv derehuliatzii biznesu shliakhom strakhuvannia tsyvilnoi vidpovidalnosti: Zakon Ukrainy vid 06.10.2022 r. № 2655-IX. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2655-20/conv#n24> [in Ukrainian].
16. Pro zatverdzhennia planu priorytetnykh dii Uriadu na 2023 rik: rozporiadzhennia Kabinetu Ministriv Ukrainy vid 14.03.2023 r. № 221 – r. Retrieved from: <https://www.kmu.gov.ua/npas/pro-zatverdzhennia-planu-priorytetnykh-dii-uriadu-na-2023-rik-221r-140323> [in Ukrainian].

FACILITIES OF INCREASED DANGER: IMPLEMENTATION OF ADVANCED APPROACHES TO THEIR IDENTIFICATION

O. Boiko

Institute of Public Administration and Research in Civil Protection, Ukraine

KEYWORDS:

civil protection, objects of increased danger, identification, fire safety, legislation of the European Union

ANNOTATION

In the conditions of martial law, the problem of reducing the risk of accidents at high-risk facilities and the implementation of national legislation in the field of activities related to high-risk facilities to the norms of the European Union legislation, where the main attention is paid to facilities, remains relevant. accidents that can have catastrophic consequences. The research of domestic scientists on the safety of high-risk objects and methods of their identification was analyzed. The vast majority of them are based on the current regulatory framework of the relevant period. Recent changes in national legislation, in particular in connection with the implementation of the requirements of the Sevezo III Directive, have raised a number of problematic issues in the context of the formation of improved approaches to the safety of high-risk objects, improving the procedure for identifying high-risk objects and their accounting, civil liability insurance of business entities for damage that may be caused by accidents at high-risk facilities, etc. During the preparation of the article, the method of theoretical research was used, the components of which are analytical research and the method of expert evaluation. The main stages of identification of high-risk objects, determination of classes 1, 2 and 3 of high-risk objects have been established. The simplification of keeping the register of high-risk objects due to its digitization is noted. The topic of the article is relevant and marked by the novelty of the research, taking into account scientific attempts to analyze the implementation of improved approaches to the identification of high-risk objects in Ukraine. The directions of further research in the field of safety of high-risk objects, the formation of an accident prevention policy at class 1 or 2 high-risk objects, its content, the procedure for development, review, as well as the assessment of effectiveness, the development and approval of plans for the localization and elimination of accidents and their consequences, improvement of the legal framework, solving problems related to the identification of high-risk objects, keeping their records, insurance in the field of civil protection, training and upgrading the qualifications of specialists responsible for keeping records of high-risk objects.